

Iliana Dumitrescu

Nicoleta Ciobanu

Limba și literatura română

4

Teorie și exerciții

Clasa a IV-a

- ✓ lucru individual
- ✓ lecturi inedite
- ✓ exersarea noțiunilor din programă
- ✓ spații pentru desene și scheme
- ✓ evaluări conform standardelor naționale

+ BONUS: Varianta digitală

Limba și literatura română

Teorie și exerciții. Clasa a IV-a

Iliana Dumitrescu • Nicoleta Ciobanu

ISBN 978-606-528-328-2

RNPC seria S5004756
Nr. 07898

4

✓ planșe didactice tipăribile ✓ materiale video ✓ jocuri și exerciții

CD-ul conține **varianta digitală** a lucrării, completată cu **activități multimedia interactive de învățare (AMII)**.

Lucrare realizată în conformitate cu Programa școlară aprobată prin OMEN nr. 5003, din 02.12.2014.

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

Cuprins

Unitatea 1 *Povești de toamnă*

- *La pas cu frunzele toamnei*, de Aurora Ionescu 6
- Sensul cuvintelor 10
- *Am aflat cuvântul magic*, de Vasile Poenaru 11
- Comunicare 12
- *În biblioteca școlii*, de Aurora Ionescu 13
- **Evaluare.** *Șoricel de bibliotecă*, de Elia David 15

Unitatea 2 *Împreună cu ceilalți*

- *Grădina de legume*, de Marin Constantin 18
- Substantivul 22
- *Rândunica* 24
- Cum prezinți un text audiat? 28
- *Fii tu însuși!*, de Claudia Groza 29
- *Satul global*, de Vasile Poenaru 35
- **Evaluare.** *O să fie verde!*, de Elia David 39

Unitatea 3 *O lume de poveste*

- *Buburuza fără buline*, de Claudia Groza 42
- Invitația 45
- *Minunata călătorie a lui Nils Holgersson*, după Selma Lagerlöf 46
- Descrierea unui personaj 49
- Adjectivul. Poziția adjectivului față de substantiv ... 50
- *Bunul meu amic, Ilie*, de Aurora Ionescu 52
- *Iarna*, de Vasile Alecsandri 54
- Acordul adjectivului cu substantivul 56
- Scrierea corectă a adjectivelor 58
- **Evaluare.** *Bradul*, după Hans Christian Andersen 60

Unitatea 4 *Din tainele naturii*

- *Oprește timpul, te rog!*, de Aurora Ionescu 62
- O zi alături de un copil ca tine și de un copil eschimos 68
- *Povestea unui fulg de nea*, după Adina Popescu 70
- Povestirea unei întâmplări trăite sau imaginate 73
- Pronumele personal 74
- Pronumele personal de politețe 77
- *Sportul și sănătatea*, de Claudia Groza 78
- Organizarea informațiilor într-un tabel 82
- **Evaluare.** *Poveste de iarnă*, de Petre Ghelmez 83

Unitatea 5 *Spectacolul naturii*

- *Păpădia*, de Ion Agârbiceanu 86
- Cartea poștală 89
- Verbul 90
- Persoana și numărul verbului 92
- *Amintiri din copilărie*, de Ion Creangă 94
- Relatarea unor întâmplări având ca suport banda desenată 98
- Timpul verbului 99
- **Evaluare.** *Albinuțele își caută de mâncare*, de Konstantin Ușinski 101

Unitatea 6 *În ritm de primăvară*

- *Dragă Năsturel*, de Petre Ghelmez 104
- Cuvântul – parte de propoziție 108
- Subiectul 109
- Predicatul 111
- Relația dintre subiect și predicat 113
- **Evaluare.** *Boroboața*, de Petre Ghelmez 115

Unitatea 7 *Dorințe împlinite*

- *Călătoriile lui Marco Polo*, de Petre Ghelmez .. 118
- *Călătoria unui bob de orez*, de Adina Popescu .. 122
- Invitație la drumeție 127
- Organizarea unei drumeții 129
- Ilustrarea unui text literar prin desene.
Aeroplanul, de George Topîrceanu 130
- Ghilimelele 135
- Lumea văzută prin ochi de copil. *Cât e lumea? te întreb...*, de Lucian Avramescu 136
- *Aripile lui Icar*, după Petre Ghelmez 138
- **Evaluare.** *Zborul*, de Petre Ghelmez 141

Unitatea 8 *Amintiri din copilărie*

- *Copii eram noi amândoi*, de Mihai Eminescu 144
- Jocuri de ieri – jocuri de azi 146
- *La cireșe*, după Ion Creangă 148
- *Freamăt de codru*, de Mihai Eminescu 152
- **Evaluare.** *Miriapodul*, de Adina Popescu 154
- Din jurnalul clasei a IV-a 159

Prezentare

Salut! Eu sunt **Dominic**, cel mai isteț pisic, și te invit într-o frumoasă călătorie. Alături îți vor fi personaje precum Ilie – un băiat care pe toate le știe, un șoricel fără frică – pe nume Tilică, Puf-Pufos – un iepuraș generos, și multe-multe alte ființe extraordinare, reale sau imaginare. La finalul acestui manual, te vei transforma, da, dar nu într-un extraterestru, ci într-un adevărat maestru în arta scrisului și a comunicării. Să începem, așadar, cu o scurtă prezentare a unor pagini din manual.

Iată ce trebuie să știi despre manualul tău de **Limba și literatura română**, clasa a IV-a!

PAGINI DE ÎNVĂȚARE

Lista conținuturilor prezentate în lecție

Numărul unității de învățare

Lectură pentru suflet și minte

Explicarea cuvintelor noi din textul-suport

Text-suport

La pas cu frunzele toamnei

Descoperă universul textului

Zonă de explorare a textului-suport

Iată ce **SUPER-PUTERI** vei dobândi la finalul călătoriei noastre prin minunata lume a manualului de **Limba și literatura română**:

1 RECEPTAREA DE MESAJE ORALE în diverse contexte de comunicare

- * Vei realiza deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil.
- * Vei deduce sensul unui cuvânt din contextul în care este folosit.
- * Vei sesiza abaterile din mesaje audiate, în vederea corectării acestora.
- * Vei manifesta atenție față de diverse tipuri de mesaje.
- * Îți vei manifesta interesul pentru receptarea mesajului oral, indiferent de perturbările de comunicare.

2 EXPRIMAREA DE MESAJE ORALE în diverse situații de comunicare

- * Vei descrie un personaj dintr-o carte, dintr-un film, sau un personaj imaginar, urmărind un set de repere/indicii.
- * Vei relata o întâmplare imaginată, pe baza unor întrebări de sprijin.
- * Vei prezenta ordonat, logic și cronologic, un proiect/o activitate derulată în școală sau extrașcolar.
- * Vei iniția și menține un dialog/o conversație, în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup.
- * Îți vei manifesta interesul pentru participarea la dialoguri/conversații orale.

Lectură pentru
suflet și minte

- Citirea unui text • Formularea de întrebări și răspunsuri • Identificarea cuvintelor cu sens asemănător/opus
- Redactarea unui bilet
- Scrierea corectă a cuvintelor • Utilizarea corectă a semnelor de punctuație
- Ordonarea logică a ideilor principale • Scrierea imaginativă
- Identificarea părților de vorbire

La pas cu frunzele toamnei

de Aurora Ionescu

Ce emoții! De când se trezise, Tică nu avea deloc astâmpăr. Nici bunica nu-i fusese de mare folos. Din zori, nu stătuse o clipă: ba i-a netezit cămașa cea albă, ba i-a pregătit ghețele cele noi, ba i-a pus termometrul, căci i se părea nițeluș cam roșu la față... Din când în când, ea suspina și își ștergea pe furie câte o lacrimă de pe obrazul trandafiriu.

— Bunico, de ce **plângi**? Nu mai sunt în clasa întâi!

— Așa este. Începi clasa a treia. Ești așa de mare!... Roșcovanul bunicii! Și bunica își strecură mâna caldă prin bucelele puiului.

— Bunico, iar mă ciufulești!

— Gata, uite, ți l-am așezat la loc, îl mângâie bunica, privindu-l cu **duioșie**. Te-ai uitat în ghiozdan? Ai tot ce-ți trebuie?

— Am verificat de două ori! La revedere, bunico!

Bunica l-a îmbrățișat pe Tică, apoi a rămas în pragul ușii, urmărindu-l cu ochii umeziți de lacrimi.

— Haide, Mieluț, că mă grăbesc! Trebuie să ajung la școală! Hai, lasă, că nu le poți prinde pe toate azi!

Mieluț era din cale-afară de ocupat. Prindea din văzduh câte-o frunză aurie, desprinsă din copaci, o lovea

cu lăbuța, apoi, curios, o privea cum plutește prin **aer**. Ciulea urechile, așteptând ca frunzele să bubuie la atingerea pământului. Dar nu se întâmpla așa, iar cățelul lătra mirat:

— Ham! Apoi își relua jocul, rămânând, de fiecare dată, la fel de năuc.

— Mieluț, încetează! îi spuse Tică. Însă tot drumul până la școală, cățelul fugări frunzele arămii. La un moment dat, fu cât pe ce să-l dărâme pe Tică.

— Mieluț, fii cuminte! Era să cad din pricina ta.

În semn de înțelegere, Mieluț își șterse boticul **umed** de pantalonii băiatului.

— Cățel zăpăcit ce ești! Uite, uite ce mi-ai făcut! Bine că am ajuns la școală! Acum, du-te acasă!

Auzind **glasurile voioase** ale copiilor din curtea școlii, Mieluț începu să dea vesel din coadă. Nu avea voie să intre în curtea școlii. Așa îi spusese Tică. Așadar, îl urmări pe băiat cu privirea până ce acesta **intră** în școală.

Deodată, o frunză năstrușnică s-a desprins dintr-un copac și i-a picat drept pe nas. Bine că i-a amintit! Tacticos, Mieluț s-a așezat sub copacul care nu-și ținea frunzele la locul lor și jocul reîncepu.

Dicționar

- **astâmpăr**: liniște, pace
- **a se iți**: a se ivi, a apărea
- **duioșie**: gingășie
- **năstrușnică**: poznașă
- **a istorisi**: a povesti
- **a netezi**: (aici) a călca

— Ham! Ham-ham!

Tică s-a bucurat nespuse să-și revadă colegii. Toți erau nerăbdători să-și **istorisească** aventurile. A cui poveste de vacanță s-o asculte mai întâi?

Când orele au luat sfârșit, băiatul a ieșit pe poarta școlii. O codiță ciudată, care se ițea de sub pătura de frunze, i-a atras atenția.

— Oare ce-o fi? se întrebă el mirat.

Ciudata arătare începu brusc să se scuture, să se întindă și... ce să vezi? În toată splendoarea lui, își făcu apariția nimeni altul decât Mieluț. Pesemne că a stat acolo, așteptând să-i pice pe nas vreo frunză, însă, furat de somn, a fost acoperit de o păturică protectoare și călduroasă.

Ați văzut vreodată un câțel bucurându-se că-și revede stăpânul? Atunci, dragi copii, vă imaginați deja ce a urmat!

IMPORTANT!

- Tipărește Fișa de lectură de pe CD.
- Completează câte o fișă de lectură pentru fiecare dintre textele citite.
- Adaugă fiecare fișă în Portofoliu.
- Descarcă modelul pentru coperta portofoliului de pe CD.

DESCOPERĂ UNIVERSUL TEXTULUI!

Observ

1 Completează propozițiile de mai jos, folosind cuvintele potrivite din textul citit.

Este o zi de _____. Tică poartă _____. El merge la _____.

Prietenul său, un _____ năzdrăvan, îl însoțește vesel.

2 Alege varianta corectă.

- a) Tică era emoționat pentru că era prima zi de școală își iubea bunica purta cămașă albă termina clasa a doua.
- b) Bunica i-a pus termometrul băiatului deoarece i se părea că era cald era roșu la față avea ochii roșii avea temperatură.
- c) Tică avea părul roșcovan și ondulat auriu și ondulat castaniu și ondulat brunet și ondulat.
- d) Mieluț fugărea frunzele arămii vrăbiuțele guralive frunzele verzulii fluturii aurii.

3 Notează personajele, apoi adaugă câte două însușiri pentru fiecare *personaj* ilustrat în imaginile care însoțesc textul.

• _____

• _____

• _____

• _____

• _____

• _____

Am înțeles ce am citit

4 Scrie într-un enunț ideea principală a fragmentului marcat.

Comunicare

- Inițierea și menținerea unui schimb verbal
- Formularea de solicitări formale și informale

Descoperă!

1 Privește cu atenție imaginea alăturată. Descrie cele patru situații de comunicare, indicând:

- **timpul** și **locul** în care se petrece schimbul de informații;
- **persoanele** care comunică între ele;
- **schimbul de informații** care crezi că are loc în fiecare grup de copii (în acest sens, observă cu atenție expresia feței și gesturile fiecărui copil).

<p>a</p> <p>Vrei, te rog, să mă ajuți puțin?</p> <p>Bineînțeles! Le iau eu pe acestea.</p>	<p>b</p> <p>Te rog să mă ierți! Nu am fost atent.</p> <p>Nu-i nimic. Eu m-am întors brusc.</p>	<p>c</p> <p>La revedere! Mult succes la concurs!</p> <p>Mulțumesc mult! La revedere!</p>	<p>d</p> <p>Hei, ce-mi faci? Nu-i frumos să te porți așa!</p> <p>Scuză-mă! Am vrut să par glumeț.</p>
---	---	---	--

2 Stabilește corespondența corectă dintre cifra aflată în dreptul fiecărui grup de copii și literele din dreptul bulelor de dialog.

1	2	3	4
a	b	c	d

Exersează!

3 **JOC de ROL** Continuați una dintre cele patru situații de comunicare din imaginea de mai sus. Interpretați rolurile personajelor în fața clasei.

4 Imaginează-ți un dialog pornind de la următoarea situație.

- Ai citit un articol interesant pe tabletă și îl/o informezi pe colegul/colega ta.

Folosește cuvintele magice. (Ex.: Mulțumesc!, Te rog! etc.)

Lectură pentru suflet și minte

- Inițierea și menținerea unui schimb verbal
- Formularea de solicitări formale și informale

Dicționar

- **cronică**: lucrare istorică în care sunt înregistrate în ordine cronologică evenimentele sociale, politice etc.
- **a devora o carte**: (expr.) a citi o carte cu mare interes
- **DOOM**: Dicționarul care ne indică scrierea corectă a cuvintelor
- (prescurtare de la Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române)
- **a norma**: a stabili reguli
- **snoabă**: care imită tot ceea ce este la modă, care se preface a fi din înalta societate

În biblioteca școlii

de Aurora Ionescu

În biblioteca școlii, a pătruns cam gânditor
 Cel mai mare, cel mai critic cititor.
 Printre rafturi, răsfoiește cărțile fel de fel,
 Scoate pixul, ia notițe, mângăind în carnețel.

„— A sosit devoratorul!
 Ascundeți-vă **degrabă!**”
 Spuse-o cronică bătrână,
 Ce trecea un pic drept snoabă.

„— Este el! Este Tilică! Este șoricelul care
 Rezolvă orice problemă dintr-o singură-ncercare!”
 Zise, tare **înciudată**, o culegere de mate
 Ce fusese devorată ca o carte de bucate.

„— Cred că vrea să ne citească,
 Ne va lua cu împrumut...”
 Zise-o carte franțuzească.
 „— Mon Dieu, cred că strănut!”

„— DOOM, scump dicționar,
 Tu normezi limba română și de toate ai habar.
 Nu știi oare vreo magie ca să trecem nevăzute?
 Fie-ți milă...! Noi nu vrem să ne-mpumute!”

Doamna Enciclopedie,
 Asistând vădit uimită la această tragedie,
 Nu mai rezistă, se pare,
 Și le puse o-**ntrebare**:

„— Oare știe cineva care e **menirea** noastră?”
 „— Acea de-a fi citite... **șopti** cartea
 franțuzească.”

„— Da, prin paginile scrise
 Să deschidem porți spre vise
 Celor care, fără **frică**,
 Ne citesc...
 Precum Tilică...”

DESCOPERĂ UNIVERSUL TEXTULUI!

Am înțeles ce am citit

1 Care e menirea cărților, așa cum reiese din această poezie?

2 Transcrie din text cuvintele care rimează.

- degrabă – _____
- mate – _____
- dicționar – _____
- nevăzute – _____
- Enciclopedie – _____
- scrise – _____

Îmi îmbogățesc vocabularul

3 Scrie cuvinte cu sens asemănător celor scrise în text cu **roz** și cu sens opus celor scrise cu **bleu**.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

4 Alcătuieste enunțuri în care cuvântul **pare** să aibă sensuri diferite.

- pare** → _____
- _____

5 Formează trei cuvinte înrudite pornind de la cuvântul **carte**.

- _____
- _____
- _____

Recunosc părțile de vorbire

6 Transcrie din versurile poeziei:

- două verbe, număr singular: _____
- două adjective, gen feminin, număr singular: _____
- două substantive, număr plural: _____
- două pronume personale: _____

Scriu corect

7 Alege și completează forma corectă.

- a) **la** sau **l-a** → _____ zărit • nota _____ • ajungem _____ școală
- b) **ai** sau **a-i** → _____ spus • _____ sosi • pentru _____ ajuta la teme
- c) **mai** sau **m-ai** → _____ ajutat • o să _____ vin • am amânat pentru _____
- d) **ia** sau **i-a** → _____ cartea • _____ dus la bibliotecă • _____ amintit

8 Transcrie din text câte un exemplu de folosire a virgulei în următoarele situații:

- adresare directă: _____
- enumerare: _____
- explicație suplimentară: _____

9 Scrie-i un mesaj (bilet, e-mail) lui Tilică, în care să-i aduci la cunoștință că și tu ești un mare iubitor de cărți. Folosește toate semnele de punctuație învățate. Nu uita să te semnezi!

Citește cu atenție textul, apoi rezolvă cerințele date.

„A fost odată un șoricel de bibliotecă. Era un șoricel de bibliotecă fiindcă așa dorise mama lui. Ea îl trezea dimineața devreme și îi arăta rafturile pline de cărți ce trebuiau devorate.

Șoricelul nu știa de ce trebuiau devorate, dar îi făcea mamei pe plac, deoarece, la sfârșitul unei zile petrecute în compania cărților groase, primea un păhărel – cât un degetar – cu lapte nespuns de dulce.

Înainte de a roade paginile cărților, șoricelul avea datoria de a le citi; pare-se pentru a aduna multe cunoștințe și a deveni, astfel, primul savant din lumea rozătoarelor. Evident, după exemplul strălucit (și, mai ales, bine plătit) al șoricelului bucătar.

Însă, un lucru nu prea mergea în toată afacerea asta: râvna mititelului nu era pe măsura râvnei mamei sale, care începuse deja să dea interviuri în fața unui ciob de oglindă:

— Fiul meu a dat gata, până acum, trei rafturi de bibliotecă. E specialist în matematică și astronomie, în chimie și botanică. Germana o chițăie cursiv, la fel și engleza. Doar partiturile pentru pian nu le-a putut digera încă... Sărăcuțul, nici să doarmă nu mai are timp, dar îl înțeleg: este atât de studios și de ambițios!

În timpul acesta, ceilalți șoricești alergau netulburați prin podul casei, printre jucării vechi și manuale școlărești, apoi ieșeau în câmp, unde li se pierdea urma pentru câte o zi întregă. Seara se întorceau acasă, «prăpădiți și la fel de proști», după cum li se dădea de înțeles, fără însă a le fi refuzată porția de cașcaval, furat cu mare demnitate din cămara proprietarilor.

Păhărelul cu lapte îl primea, se înțelege, doar șoricelul de bibliotecă, deoarece se trudea nespuns pentru o carieră de succes, cât mai departe de hotarele acelei case modeste, care îi ținea pe toți.

Într-o zi, însă, ce să vezi? Proprietarul cel bătrân, care nu mai dăduse prin bibliotecă de vreun an de zile, intră pentru a căuta o carte cu povești. Când să o apuce, prinse coada micuțului savant, care nu avu nici timp, nici pricepere să scape, și acum se legăna cu capul în jos, chițăind după ajutor.

— Ce-mi faci dumneata aici? îl întrebă omul mirat, cu ochii la rafturile de pe care dispăruseră cărțile sale cele mai scumpe.

— Eu? Studiez! răspunse șoricelul de bibliotecă, nutrind speranța că omul îl va elibera pentru totdeauna de această corvoadă!

— Sper că nu mi-ai mâncat și cartea cu povești! Dacă mi-ai mâncat-o și pe aceasta, nu scapi viu de aici!

— Nu, pe asta nu! zise el ușurat. Mama a zis că nu-mi este de niciun folos acolo unde vreau eu să ajung!

— Bine, atunci îți dau drumul! râse omul. Spune-i mamei tale că bibliotecă mea este prea mică pentru un șoricel atât de ambițios ca tine. De aceea, ar fi bine să vă mutați într-o casă mai mare.

— O să-i spun, domnule! Dar, vă rog, la plecare, puteți să-mi dați și mie să citesc ceva... mai ușor?

Așa se face că micul rozător de bibliotecă primi cartea cu povești, descoperi pasiunea cititului, apoi pe a scrisului și, în ciuda mamei sale, care îl voia savant, deveni un simplu și fericit șoricel scriitor.”

(Șoricel de bibliotecă, de Elia David)

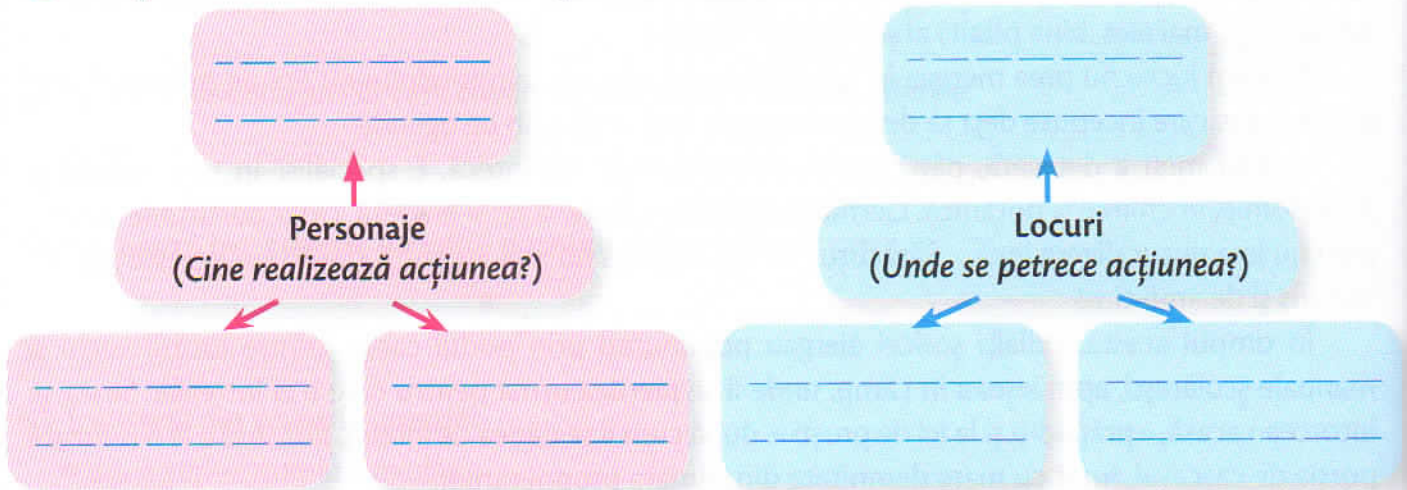
1 Alege varianta corectă.

- a) Textul *Șoricelul de bibliotecă* este un text
 literar nonliterar/informativ.
 b) Acest text este o descriere o poveste.
 c) Personajele textului sunt reale imaginare.

2 Adevărat sau fals? Bifează corespunzător.

- a) Textul *Șoricelul de bibliotecă* are un autor. A F
 b) Personajele textului au însușiri obișnuite, întâlnite în realitate. A F
 c) Orice șoricel poate deveni scriitor. A F

3 Completează schemele cu informații culese din text.

4 Citește întrebările și completează enunțurile corespunzător.

- a) După părerea mamei, în ce domenii era specialist șoricelul de bibliotecă?

Enumeră aici domeniile: _____, _____, _____, _____.

- b) Unde își petreceau toată ziua frații șoricelului de bibliotecă?

Enumeră aici locurile: _____, _____, _____.

- c) Ce fel de cărți i-au stârnit șoricelului pasiunea pentru citit și scris?

Completează cuvântul potrivit: cărți de _____.

5 Completează enunțurile cu informațiile aflate din text.

- a) Mama își dorea ca șoricelul de bibliotecă să ajungă _____.
 b) Toți șoricelii primeau zilnic o porție de _____.
 c) Șoricelul de bibliotecă a devenit _____.

6 Recitește următorul fragment:

Șoricelul nu știa de ce trebuiau devorate, dar îi făcea mamei pe plac, deoarece, la sfârșitul unei zile petrecute în compania cărților groase, primea un păhărel – cât un degetar – cu lapte nespus de dulce.

Taie informația falsă.

- a) Șoricelul citea pentru *plăcerea lui/plăcerea mamei*.
 b) Șoricelul citea *toată ziua/toată noaptea*.
 c) Păhărelul cu lapte reprezenta *o pedeapsă/o recompensă*.

7 Numerotează enunțurile în ordinea desfășurării evenimentelor din text.

- Mama îi arăta în fiecare zi șoricelului cărțile care trebuiau devorate.
- Șoricelul a devenit scriitor.
- Frații șoricelului de bibliotecă alergau netulburați prin podul casei.
- Proprietarul i-a dăruit șoricelului o carte.

- Mama șoricelului își imagina că fiul ei va ajunge un savant.
- Șoricelul citea cărțile și apoi le rodea pentru un păhărel cu lapte.
- Într-o zi, proprietarul, căutând o carte, a prins șoricelul.

8 Care este sensul expresiilor subliniate? Alege varianta folosită în text.

a) *Ea îl trezea dimineța devreme și îi arăta rafturile pline de cărți ce trebuiau devorate.*

devorate → aici, înseamnă studiate cu pasiune distruse roase.

b) *— Eu? Studiez! răspunse șoricelul de bibliotecă, nutrind speranța că omul îl va elibera pentru totdeauna de această corvoadă!*

corvoadă → aici, înseamnă plăcere obligație pasiune.

c) *— O să-i spun, domnule! Dar, vă rog, la plecare, puteți să-mi dați și mie să citesc ceva... mai ușor?*

mai ușor → aici, înseamnă mai ușor de înțeles mai subțire care cântărește mai puțin.

9 Completează tabelul, conform indicațiilor.

Cuvinte cu sens asemănător		Cuvinte cu sens opus
	primul	
	scumpe	
	totdeauna	

10 Alcătuiește enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor date.

• **urma** (verb) _____

(substantiv) _____

• **mare** (adjectiv) _____

(substantiv) _____

11 Identifică părțile de vorbire folosite în enunțul dat. Notează prescurtarea corespunzătoare.

substantiv → **s**, adjectiv → **a**, pronume → **p**, verb → **v**, altă parte de vorbire → **apv**

Proprietarul	bătrân	prinse	coada	micuțului	savant.

12 Identifică în ultimul alineat al textului:

3 adjective, 3 substantive, 3 verbe.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
FB	3	3	6	8	3	3	6	3	6	4	6	9
B	2	2	4	7	2	2	4	2	4	3	4	6
S	1	1	2	4	1	1	2	1	2	2	2	3

→ numărul exercițiului

} numărul de răspunsuri corecte

Critérii de acordare a calificativului:

✓ Exprimare clară ✓ Scriere corectă ✓ Respectarea cerinței

O ZI ALĂTURI DE ...

... un copil ca tine

Stilul tău de viață este adaptat la un climat temperat, cu patru anotimpuri. Traiul este asigurat de părinți, care au ocupații diverse, în zone accesibile, dotate cu mijloace de transport în comun. Hrana și hainele îți le poți procura de la magazine specializate.

LOCUIȚA

Locuiești într-o casă modernă, cu mai multe încăperi, adaptată la stilul de viață specific familiei tale. În zilele reci, te „cuibărești” lângă o sursă de căldură, aflând cum trăiesc eschimoșii dintr-un documentar TV, de pe internet, din reviste, cărți etc.

MENIU

Alimentația ta zilnică include o varietate de produse, care-ți asigură necesarul de vitamine și minerale: carne, lactate, fructe, legume și, bineînțeles, dulciuri.

De carne crudă nici nu poate fi vorba. Sistemul tău digestiv nu este pregătit pentru așa ceva.

EDUCAȚIE

Ai șansa de a primi educație în școli cu dotări moderne, aproape de casă, sub îndrumarea unor cadre specializate.

DISTRAȚIE

Și ție îți place să mergi la săniuș, la pescuit sau în parc, cu animalul de companie, dar ai și multe alte posibilități: să practici un sport, să vizionezi un film, să citești o carte sau să te distrezi cu jocuri pe computer.

un copil eschimos

LOCUIȚA

Iarna, când își însoțesc părinții la pescuit sau la vânătoare, copiii de eschimoși trăiesc în igluuri, adică niște adăposturi realizate din blocuri de gheață sau din mormane de zăpadă, căptușite cu piei de animale. Dorm pe paturi de nuiele, acoperite cu blănuri de ren. În puținele zile de vară, locuiesc în corturi din piei de animale.

iglu

EDUCAȚIE

Pentru că trebuie să-și însoțească părinții la vânătoare sau la pescuit, majoritatea copiilor eschimoși primesc educație acasă, în familie.

În zilele noastre, eschimoșii trăiesc în condiții normale. Însă, cum majoritatea se ocupă cu vânătoarea și pescuitul, departe de domiciliu, stilul lor de viață este adaptat la mediul cu temperaturi foarte scăzute, în ținuturi acoperite aproape în permanență cu zăpadă sau ghețuri, în care singura posibilitate de transport este sania trăsă de câini sau reni.

MENIU

Pentru a face față frigului permanent, eschimoșii au nevoie de foarte multe calorii. Principala sursă de hrană o constituie peștele, dar și karibu și mamiferele marine, de cele mai multe ori în stare crudă. Alimentele de origine vegetală sunt aproape inexistente în meniul copiilor eschimoși.

DISTRAȚIE

În timpul lunilor de iarnă, eschimoșii se distrează spunând povești transmise din generație în generație, dansând și cântând sau jucându-se în zăpadă. Și, bineînțeles, nelipsitul De-a v-ați ascunselea.

Înainte de a citi textul

Răspund oral la întrebări

- 1 • Ai cunoscut vreun copil care locuiește în altă țară? Prin ce se deosebește viața lui de a ta?
 - În ce țară/loc din lume ți-ar plăcea să ai un prieten foarte apropiat? Motivează alegerea.

În timpul citirii textului

Lectură activă

- 2 Citește textul cu creionul în mână. Folosește posturi colorate, pentru a nota:
 - idei
 - observații
 - curiozități.

După citirea textului

Observ

- 3 Acest text este un poster un text informativ un text narativ o poezie o pagină de jurnal.
- 4 Textul prezintă portretele a doi copii stilul de viață specific copiilor din două regiuni diferite ale lumii reguli de supraviețuire povestea a doi prieteni.
- 5 Observați imaginile cu cei doi copii. Pentru fiecare copil, întocmiți, pe o coală A4, o listă cu expresii alcătuite din substantiv și adjectiv. Găsiți cât mai multe exemple.

Copilul român

- Chip zâmbitor • ...

Copilul eschimos

- Privire serioasă • ...

Îmi exprim părerea

- 6 Prezintă primele trei informații pe care le consideri cele mai interesante. Argumentează alegerea.

Povestea unui fulg de nea

după Adina Popescu

Fulgul de nea s-a născut spre sfârșitul lunii noiembrie, la puțin sub 0 °C, dintr-un nor indecis albastrui. La început a fost doar o picătură de apă care a înghețat într-o clipă și s-a prefăcut într-o steluță albă. N-a prea avut vreme să stea de vorbă cu tatăl său, Norul, și să primească lecții de viață. Imediat a început să plutească și s-a trezit în cădere liberă, spre pământ.

— La revedere! i-a strigat Norul, de undeva, de sus. Și... drum bun!

— La revedere?! s-a mirat Fulg de Nea. Mi-e frică! Dacă nu o să mă descurc?

Curând, însă, Fulg de Nea a uitat de senzația de gol în stomac și a început să se bucure de zbor. Ce frumos era să plutești așa, la nesfârșit, fără parașută! Pământul de sub el părea o hartă pe care erau trasate râurile, văile, munții.

— Oare acolo voi ajunge? În lumea aceea plină de culori? se tot întreba nerăbdător Fulg de Nea care era de un alb imaculat și și-ar fi dorit să aibă măcar o bulină roșie sau verde.

Treptat, a început să se plictisească să plutească de unul singur, căci din norul albastrui nu mai căzuseră și alți fulgi.

— Ce bine ar fi fost dacă aș fi avut măcar un frate sau o soră cu care să schimb impresii de călătorie! tot bombănea el. Dar așa... sunt tare singur!

Deodată, zări o pasăre călătoare întârziată, care zbura spre țările calde.

— Hei, tu de acolo! i-a strigat Fulg de Nea. Nu vrei să fim prieteni?

Pasărea a întors capul și a intrat în panică.

— Fulgi de zăpadă?! a ciripit ea. Oooo, Doamne, dacă nu mă grăbesc, mă va prinde iarna pe drum și îmi vor degera aripile! Cine m-o fi pus să merg la aniversarea vrăbiei și să pierd atâta timp? Ei îi convine, căci își **petrece** iarna aici!

Tot vorbind de una singură, pasărea s-a îndepărtat fără să-i acorde nicio atenție fulgului de nea. Acesta s-a întristat, însă nu pentru multă vreme, căci s-a întâlnit cu niște **particule** de praf. Toate erau murdare și cenușii și pluteau lenevind prin aer.

— la te uită! Zăpadă! a exclamat o particulă. Dacă știam, îmi luam fularul și mănușile de acasă! Nu-mi place când ninge. E frig!

Fulgul continuă să cadă spre marele Oraș. Deasupra lui era mult mai cald, din cauza poluării. Nimeri într-un nor de gaze de eșapament și începu să tușească. Simțea cum se topește. Ca din senin, se porni o pală de vânt care îl purtă departe de oraș. Apoi îl ridică în aerul rece, unde își recăpătă forma de steluță albă. De bucurie, începu să danseze.

— Ninge! zise o fetiță, înfofolită într-un șal, alergând fericită după el.

Îl prinse în palmă. Atingerea ei era caldă și plăcută. Fulg de Nea a închis ochii.

— Ce bine e când mă topest! șopti el.

În acel moment, vântul s-a pornit din nou și fulgul a zburat din palma fetiței, făcând **piruete** grațioase prin aer. Între timp, tatăl său, Norul indecis și albastrui, s-a mărit, devenind un nor alb de zăpadă. Din el au început să cadă și alți fulgi, atât de mulți, încât fetița nu mai putea să-i numere.

DESCOPERĂ UNIVERSUL TEXTULUI!

Observ

1 Acest text este o scrisoare o povestire un articol dintr-o revistă.

Am înțeles ce am citit

2 Scrie **A** în dreptul enunțurilor adevărate și **F** în dreptul enunțurilor false.

Fulg de Nea s-a născut într-o zi de vară.

El și-a început călătoria spre Lună la îndemnul tatălui său.

Fulg de Nea era o fire prietenoasă.

După lunga sa călătorie, Fulg de Nea s-a odihnit pe pământ, alături de frații săi, până la sosirea primăverii.

3 Alege variantele corecte.

a) **Locul** desfășurării acțiunii este în apă în aer sub pământ pe pământ.

b) **Timpul** când se petrece acțiunea este primăvara vara toamna iarna.

c) **Personajul principal** este Norul pasărea fetița Fulg de Nea.

4 Cine l-a trimis pe Fulg de Nea în călătorie? Cu ce scop?

5 Cine lipsește? Completează enumerarea din enunțul dat.

În zborul său, Fulg de Nea s-a întâlnit cu: o pasăre călătoare întârziată, _____

Citesc

- 6 Citește în gând prima jumătate a textului. Continuă citirea, cu voce tare, pe roluri. Citește expresiv, pentru a reda emoțiile fiecărui personaj.

Îmi îmbogățesc vocabularul

- 7 Explică sensul cuvintelor *particule* și *piruete*. Compară cu explicația din dicționar.

- 8 Formulează enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului *petrece*. Marchează enunțul în care are același sens ca în text. Cu ce sens este folosit în acest text?

Îmi exprim părerea

- 9 Răspunde la întrebări.

a) Care au fost, după părerea ta, momentele periculoase din călătoria lui Fulg de Nea?

b) Cum a reușit să le depășească?

c) De ce s-a bucurat fetița, la vederea fulgului?

- 10 Scrie câteva întrebări la care ai vrea să-ți răspundă Fulg de Nea.

Scriu corect

- 11 a) Observă scrierea cuvintelor **nea** și **ne-a**.

b) Alege forma corectă: **nea** sau **ne-a**.

• ___ Vasile • ___ invitat • ___ chemat • ___ Ion • păturică de ___

c) Adaugă și alte exemple.

REȚINE!

Scriem **nea** atunci când îl putem înlocui cu **zăpadă** sau **nene**. Scriem **ne-a** atunci când urmează o acțiune.